

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 17/1986-87 med anledning av landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1985.

Landstinget har den 14 november 1986 inbegärt lagutskottets yttrande över berättelsen. Utskottet har i ärendet hört socialchefen Bengt Linde och räddningsinspektören Sven-Olof Boman. Vidare har utskottet inbegärt övriga specialutskotts utlåtanden till de delar respektive utskotts verksamhetsområden berörs i berättelsen. Utskottens utlåtanden bifogas till betänkandet.

Eftersom specialutskottens utlåtanden biläggs, har utskottet inte funnit det nödvändigt att närmare beröra innehållet i dem. Lagutskottet förutsätter att landskapsstyrelsen beaktar i utlåtandena anförda synpunkter som förutsätter åtgärder av något slag. Utskottet konstaterar samtidigt att hörande av specialutskotten inom deras respektive verksamhetsområden även i fortsättningen kan tillämpas vid handläggningen av berättelsen. Härigenom ges behandlingen större bredd samtidigt som specialutskottens särskilda erfarenheter och kunskaper tillvaratas.

Utskottet har inte i detalj granskat sifferuppgifter eller kontrollerat övriga enskildheter i berättelsen. I avsnittet 2.5. har dock konstaterats att titeln för utrikeshandelsminister Jermu Laine, som besökte landskapet under berättelseåret, felaktigt angivits som "riksdagsgruppssekreterare". Utskottet noterar att minister Laines besök i tiden sammanföll med ett besök av några av riksdagsgruppernas sekreterare.

Den i avsnitt 3.1.1. ingående tabellen över ansökningar om rätt att förvärva och besitta fast egendom borde enligt utskottets åsikt i en kommande berättelse i tekniskt hänseende förtydligas.

Utskottet önskar vidare beträffande berättelsens utformning i allmänhet instämma i vad lag- och ekonomiutskottet i sitt yttrande anför om att nyheter och förändringar i förhållande till föregående år alltid bör redovisas i förvaltningsberättelsen. Lagutskottet har även i tidigare sammanhang uttalat önskemål härom.

Utskottet har erfarit att lagstiftningen rörande brand- och räddningsväsendet i vissa avseenden behöver kompletteras och moderniseras. Någon landskapsförordning som baserar sig på landskapslagen om brand- och räddningsväsendet (37/77) har tillsvidare inte utfärdats trots att initiativ i frågan väckts från olika håll. Den gamla brandförordningen för landskapet Åland (5/62) har i de avseenden den inte står i strid med gällande lag fortfarande tillämpats. Från fackmannahåll har vidare uppmärksammat att vissa bestämmelser som avser personsäkerhet och brandskydd vilka ingår i lagstiftningen om härbärgerings- och förplägningsrörelser, Finlands byggbestämmelsesamling och landskapslagen angående ordningsstadga för landsbygden i landskapet Åland delvis är motstridiga. Utskottet anser därför det betydelsefullt att en översyn av ifrågavarande lagstiftning sker, eventuellt på försorg av en sakkunnigkommitté, så att konflikter mellan olika bestämmelser och tolkningsproblem kan undanröjas och så att lagstiftningen kompletteras till de delar detta är nödvändigt med hänsyn till ett effektivt brandskydd och räddningsväsende. Eftersom en översyn av lagstiftningen om brand- och räddningsväsendet aviseras i lagberedningsprogrammet för 1987-1988 utgår utskottet från att erforderliga åtgärder inom kort kommer att vidtas.

Utskottet har i sammanhanget även erhållit en redogörelse för den beredskap brand- och räddningsmyndigheterna i landskapet byggt upp vad gäller möjliga olyckor inom landskapets territorium. Bl.a. har olika alarmeringsplaner upprättats samt samarbetet och ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter granskats.

Utskottet noterar att jämställdhetsdelegationen organisatoriskt sorterar under social- och hälsovårdsavdelningen. Även om delegationen avger en egen verksamhetsberättelse, anser dock utskottet att en kort redogörelse för delegationens arbete i framtiden borde ingå i berättelsen som ett särskilt underavsnitt i anslutning till social- och hälsovårdsavdelningens förvaltningsområde.

Av berättelsen framgår att omsorgen om de utvecklingsstörda, totalt 112 personer, omhänders av Ålands vårdförbund och att den anordnas i form av dels institutionsvård vid olika institutioner i riket och i landskapet och dels öppen vård i landskapet. Utskottet har inhämtat att en omstrukturering av vården för närvarande pågår varvid tyngdpunkten i allt högre grad läggs på den öppna vården och härvid på mindre lokala boendeenheter. Detta innebär bl.a. att vården av utvecklingsstörda kommer att överflyttas från Kårkulla centralanstalt till olika öppenvårdsinrättningar på Åland. Inom vårdförbundets ram pågår arbetet med förberedelserna för denna omflyttning som kommer att kräva tilläggsresurser av både kommunalförbundet och landskapet.

I berättelsen ingår vidare en redogörelse för situationen beträffande vården av personer som missbrukar rusmedel. Uppgifter inom missbrukarvården åvilar i första hand de kommunala organen men ställer även krav på resurser och planering från landskapsmyndigheternas sida. Utskottet har inhämtat att en ny lag och förordning om missbrukarvård (FFS 41 och 653/86) har trätt i kraft. Den nya lagstiftningen understryker samarbetet mellan olika myndigheter och ålägger även sjukvårdens inrättningar ett större ansvar.

I lagstiftningen anges även under vilka förutsättningar kommunerna är skyldiga att anordna tvångsvård för personer som missbrukar rusmedel. Tvångsvård kan ges antingen på grund av hälsorisk (för missbrukaren själv eller honom närstående personer) eller på grund av våldsamhet som missbrukaren visat. I det förra fallet ges tvångsvården på vårdinstitution medan i det senare fallet ansvaret primärt åvilar socialnämnderna i respektive kommun. Utskottet konstaterar att gemensamma insatser från kommunernas sida behövs för att tillmötesgå de krav den nya lagstiftningen om missbrukarvård ställer. Det kan inte anses ändamålsenligt att varje kommun separat planerar verksamheten utan denna kan bäst skötas inom ramen för existerande kommunalt samarbete. Utskottet önskar därför understryka vikten av att landskapsstyrelsen och kommunerna gemensamt skrider till åtgärder för att på Åland åstadkomma en tidsenlig missbrukarvård i den nya lagstiftningens anda.

Utskottet har med tillfredsställelse noterat att miljövårdsbyrån ägnat uppmärksamhet åt problemet med illegal handel av utrotningshotade djur. Med beaktande av landskapets i vissa avseenden unika fauna anser utskottet det viktigt att åtgärder vidtas och information sprids i denna angelägenhet.

Utskottet har tagit del av landskapsstyrelsens redogörelser i bilaga 3 för åtgärder som vidtagits med anledning av hemställningar och övriga i landstinget väckta initiativ. Utskottet konstaterar att vissa önskemål från landstinget ännu inte föranlett åtgärder trots att lång tid förflutit sedan ärendet behandlades. Det vore därför enligt utskottets uppfattning önskvärt att landskapsstyrelsen lade särskild vikt vid att åtgärder med anledning av äldre hemställningar vidtas eller att ärendena på lämpligt sätt avvecklas och detta meddelas till landstinget om hemställan av någon anledning inte kan leda till åtgärder.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte bringa detta
betänkande till landskapsstyrelsens
kännedom.

Mariehamn den 21 april 1987.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Curt Carlsson, ledamöterna Andersson och Börje Eriksson samt ersättaren Sven-Olof Lindfors.

Mariehamn den 3 mars 1987

Nr 34/87

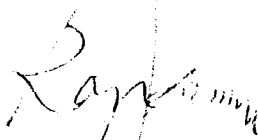
Till lagutskottet

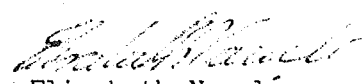
från finansutskottet

Finansutskottet har mottagit lagutskottets brev av den 7 januari 1987. I brevet anhåller lagutskottet om finansutskottets utlåtande över det i landskapsstyrelsens berättelse över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1985, ingående avsnittet om finansavdelningens förvaltningsområde jämte bilagor samt i eventuella övriga punkter vilka berör finansutskottets verksamhetsområde.

Finansutskottet får som sitt yttrande anföra att det intet har att anföra med anledning av berättelsen.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson
ordförande

Elisabeth Nauclér
sekreterare

ÅLANDS LANDSTING

Mariehamn den 26 mars 1987

Nr 55/87

Till lagutskottet

från lag- och ekonomiutskottet

Lagutskottet har i brev av den 7 januari 1987 inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande huruvida i landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1985, avsnitt 3.3.5, 3.3.6, samt 7.1-6, ingår något som borde beaktas då lagutskottet avger sitt betänkande över berättelsen.

Lag- och ekonomiutskottet, som i ärendet hört t.f. bostadslåneinspektören Björn Ekblom, landskapsagronomen Göthe Larpes, verksamhetsledaren för Ålands Problemavfall Ab Christian Nordas och överinspektören Tor-Erik Söderlund får i anledning härav anföra följande.

Vid genomgången av landskapsstyrelsens berättelse har utskottet ställt sig frågande inför ett flertal upplysningar. De flesta oklarheterna har vid hörandet av sakkunniga fått sina förklaringar vilka lag- och ekonomiutskottet genom denna skrivelse önskar delge lagutskottet.

3.3.5. Landskapets bostadslån

Lag- och ekonomiutskottet konstaterar att byggandet av egnahemshus drastiskt minskat från år 1984, då 57 nya egnahemshus byggdes, till år 1985 då antalet var endast 22. Enligt vad utskottet erfarit beror minskningen dels på att tiderna ekonomiskt uppfattas som något mer ovissa t.ex. på grund av den s.k. sjöfartskrisen och på grund av en viss osäkerhet på arbetsmarknaden och dels på den relativt låga inflationsnivån.

Den av landstinget företagna lagändringen gällande bostadsförbättringar har enligt utskottets förmenande verkat i rätt riktning eftersom antalet grundreparationer år 1984 utgjorde endast sex stycken medan landskapslån för hela 23 bostadsförbättringar beviljades under år 1985.

Utskottet noterar också att flera lån beviljades för hyreshus under år 1985 än år 1984. En förskjutning från egnahemshusbyggande till hyreshusbyggande kan således konstateras. Eftersom behovet av hyresbostäder är mycket stort i så gott som hela landskapet anser utskottet att det är angeläget att hyresbostadsbyggandet ökar och att tillräckligt med medel står till buds för de kommuner som avser bygga sådana bostäder.

7.1.2.1. Landskapsgarantier

Lag- och ekonomiutskottet konstaterar att endast 1.100.000 mark beviljades i landskapsgaranti för industriändamål under år 1985 medan motsvarande summa för år 1984 var 3.380.000. Förklaringen härtill är det relativt låga antalet ansökningar. Under år 1986 ökade åter ansökningarna varför år 1985 får betraktas som ett mellanår. Utskottet vill fästa lagutskottets uppmärksamhet vid att landstinget, i anledning av ltm Roger Nordlunds m.fl. hemställningsmotion nr 5/1985-86, tidigare framhållit att landskapsstyrelsen borde vara beredd till större risktagande i samband med beviljandet av landskapsgarantier.

7.1.2.6. Lån från Utvecklingsområdesfonden Ab

I landskapsstyrelsens berättelse uppges att den s.k. U-områdesfonden under året godkänt 16 investeringslåneansökningar till ett sammanlagt belopp av drygt 6 miljoner mark mot drygt 11 miljoner mark år 1984. Minskningen beror dels på det låga antalet ansökningar och dels på projektens ringa storlek. Noteras bör att fonden kan avslå ansökningar trots att landskapsstyrelsen förordat desamma.

7.1.2.11 Produktionsstöd

Sammanlagt 202 ansökningar om produktionsstöd inlämnades under året till landskapsstyrelsen och av dem avslogs 102 stycken. Det stora antalet avslag förklaras genom att näringsavdelningens tjänstemän vid förfrågan inte avråder från ansökan utan uppmanar företagare att även i oklara fall inlämna sin ansökan för prövning. Många ansökningar överförs också till andra byråer såsom fiskeri-, turist-, jord- och skogsbruksbyrå.

7.1.2.14 Experiment för stödjande av arbetsplatser på landsbygden

Med landstingets budgetbeslut som grund utbetalades under året sammanlagt 130.000 mark som stöd för rubricerade experiment. Momentet har numera utgått ur årsstaten och ersatts av stöd i form av räntestöd.

7.2.5. Skollägenheten Jomala gård

I berättelsen sägs att året för skollägenhetens växtodling som helhet betraktat var ett rätt lyckat år. Utskottet anser dock att resultatet, med beaktande av de i berättelsen nämnda avkastningssiffrorna, inte kan anses tillfredsställande speciellt med tanke på att skollägenheten också bör kunna tjäna som en "mönstergård".

7.4.5. Vattenvård och vattenförsörjning

Under kapitlet i berättelsen nämns omhändertagande av problemavfall vilket föranleder utskottet till en kommentar. Ålands Problemavfall Ab ingår avtal med olika butiker runt om i landskapet gällande mottagning av s.k. problemavfall. Utskottet har dock noterat att speciella uppbevaringsplatser för detta avfall saknas vid ett flertal uppsamlingsplatser vilket ökar risken för miljöfarligt utsläpp från t.ex. bilbatterier. Utskottet ser det därför som önskvärt att sådana speciella uppbevaringsutrymmen, som minskar risken för förorening, upprättas på de olika mottagningsplatserna.

Slutligen anser lag- och ekonomiutskottet att lagutskottet bör överväga att i sitt betänkande framhålla lämpligheten av att landskapsstyrelsen redan i berättelsen avger kortfattade förklaringar till sådana olikheter i berättelsen som är markanta i förhållande till föregående år.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Bjarne Björklund
ordförande

Susanne Eriksson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Björklund, viceordföranden Lönn samt ledamöterna Harry Eriksson, Lund och Mattsson.

ÅLANDS LANDSTING

Nr 75/87.

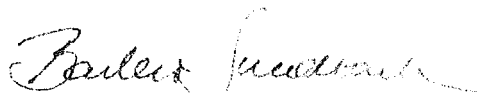
Mariehamn den 23 april 1987

Till Lagutskottet

från kulturutskottet.

Lagutskottet har i brev av den 7 januari 1987 inbegärt yttrande över delar av landskapsstyrelsens berättelse över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1985 från kulturutskottet som i anledning härav intet har att anföra.

På kulturutskottets vägnar:

Barbro Sundback

ordförande

Susanne Eriksson

sekreterare